

МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Сучасні економічні та суспільні відносини потребують пошуку нових шляхів розв'язання проблеми об'єктивного оцінювання якості освіти, надання теоретичного обґрунтування показникам, критеріям якості та методам, які при цьому застосовуються. Саме це спричинило нагальну необхідність розвитку та удосконалення системи оцінювання якості освіти і створення національної системи моніторингу якості освіти. Ключова роль у системі освіти належить викладачу. Саме через діяльність педагога реалізується державна політика, спрямована на зміцнення інтелектуального та духовного потенціалу нації, розвиток вітчизняної науки і техніки, збереження та примноження культурної спадщини. У такому разі управління якістю — процес приведення системи до деякого стандарту — процес здійснення всіх функцій управління для досягнення заданих показників. Тому особливого значення набуває управління якістю освіти, якістю діяльності освітнього закладу.

Ключові слова: освіта, студент, моніторинг, оцінювання, якість.

Якість освіти є тим показником, за яким визначається ефективність функціонування системи освіти будь-якої держави на будь-якому етапі її розвитку, особливо у період реформування. Якість здобутої людиною освіти, зокрема середньої, завжди була і залишається в полі зору політиків, оскільки певною мірою визначає й майбутній інтелектуальний потенціал країни, її подальший економічний і політичний розвиток, забезпечує державі певний авторитет на міжнародній арені, її конкурентоспроможність і самостійність [1, с.4].

Реформування системи освіти в Україні, що відбувається протягом останніх років під впливом соціально-політичних, економічних та геополітичних процесів, значною мірою відбилося на системі освіти країни, у тому числі й на системі управління освітою та її якостю.

У Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті відзначена велика роль освіти у сучасному суспільстві і визначені зобов'язання держави щодо забезпечення всім громадянам доступу до якісної освіти. У документі зазначено, що «освіта є стратегічним ресурсом поліпшення добробуту людей, забезпечення національних інтересів, зміцнення авторитету і конкурентоспроможності української держави на міжнародній арені. Освіта і наука є найголовнішими умовами утвердження України на світовому ринку високих технологій» [2, с.5].

Сучасні економічні та суспільні відносини потребують пошуку нових шляхів розв'язання проблеми об'єктивного оцінювання якості освіти, надання теоретичного обґрунтування показникам, критеріям якості та методам, які при цьому застосовуються. Саме це спричинило нагальну необхідність розвитку та удосконалення системи оцінювання якості освіти і створення національної системи моніторингу якості освіти.

Перш ніж розглядати якість освіти як об'єкт моніторингу, здається доцільним з'ясувати ще раз, що ми розуміємо під поняттями «освіта», «якість», «якість освіти». Адже аналіз і (за необхідності) уточнення понятійно-категоріального апарату та термінології – визначальна методологічна вимога до будь-якого соціального педагогічного явища, тим паче до такого, яким є створення системи моніторингу якості освіти як складової частини системи державного управління якістю освіти.

Безумовно, центральним поняттям є поняття «освіта». При всій, здавалось би, усталеності й тривалості поняття «освіта», зміст його все ще потребує серйозного наукового аналізу, обґрунтування та усвідомлення.

У Національній доктрині розвитку освіти в Україні наголошується на тому, що «освіта – основа розвитку особистості, суспільства, нації та держави, запорука майбутнього України. Вона є визначальним чинником політичної, соціально-економічної, культурної та наукової життєдіяльності суспільства. Освіта відтворює і нарощує інтелектуальний, духовний та економічний потенціал суспільства. Освіта є стратегічним ресурсом поліпшення добробуту

людей, забезпечення національних інтересів, зміцнення авторитету та конкурентоспроможності держави на міжнародній арені [2, с. 5].

Освіта є пріоритетною сферою в соціально-економічному, духовному та культурному розвитку Української держави. Ключова роль у системі освіти належить викладачу. Саме через діяльність педагога реалізується державна політика, спрямована на зміцнення інтелектуального та духовного потенціалу нації, розвиток вітчизняної науки і техніки, збереження та примноження культурної спадщини.

Саме освіта як найбільш технологічна і рухлива частина культури, образно кажучи, тримає руку на пульсі людини, цінностей та ідеалів, особистісного і суспільного світогляду, поведінкових пріоритетів і конкретних вчинків. Саме освіта, по самій своїй суті працюючи на майбутнє, закладає основи майбутніх (прийдешніх) змін у суспільстві, визначаючи врешті решт її розвиток у прогресивному або, навпаки, у регресивному напрямку [3, с. 137].

Освіта – духовне обличчя людини, яке складається під впливом моральних і духовних цінностей, що є надбанням її духовного кола, а також процес виховання, самовиховання, впливу, шліфування, тобто процес формування «обличчя» людини. При цьому головним є не обсяг знань, а поєднання останніх з особистісними якостями, уміннями самостійно розпоряджатися своїми знаннями [1, с.43].

Говорячи про моніторинг науково-педагогічного забезпечення якості освіти, необхідно дати відповідь на запитання: що ми розуміємо під якістю та якістю освіти?

Якість - філософська категорія, що виражає невіддільну від буття об'єкта його істотну визначеність, завдяки якій він є саме цим, а не іншим об'єктом. Якість відбиває стійкі зв'язки складених елементів об'єкта, характеризує його специфіку, що дає можливість відрізнити один об'єкт від інших. Саме завдяки якості кожен об'єкт існує та мислиться як щось відмежоване від інших об'єктів. Разом з тим якість виражає і те загальне, що характеризує весь клас однорідних об'єктів.

Для визначення якості скористаємося концепцією якості продукції Міжнародної організації по стандартизації (стандарт ISO-8402): якість –це сукупність властивостей та характеристик продукції або послуг, які надають їм здатності задовольняти потреби, які є або які будуть. Ці стандарти ввели також такі поняття, як забезпечення якості, управління якістю, поклали початок сертифікації системи якості, під якою розуміється сукупність організаційних структур, відповідальності, процедур, процесів і ресурсів, що забезпечують загальне управління якістю [1, с.44].

Особливість освіти є більш складною, ніж для продукції, структурою споживачів результатів освітньої діяльності – освітньої продукції. Споживачами освітніх послуг та продукту освітньої діяльності є як самі учні, студенти, їхні батьки, підприємства, на яких будуть працювати як фахівці, так і суспільство та держава в цілому, які використовують(ефективно чи неефективно) цей потенціал. У зв'язку з цим якість освіти можна визначити як: сукупність властивостей та характеристик освітнього процесу, які надають йому спроможність формувати такий рівень професійної та громадської компетентності, який задовольняє потреби, які є або які будуть, громадян, підприємств і організацій, суспільства та держави [4, с. 8].

Законом України «Про вищу освіту» подане визначення якості вищої освіти, як «сукупності якостей особи з вищою освітою, що відображає її професійну компетентність, ціннісну орієнтацію, соціальну спрямованість й обумовлює здатність задовольняти як особисті духовні і матеріальні потреби, так і потреби суспільства», а також окремо якості освітньої діяльності, як «сукупності характеристик системи вищої освіти та її складових, яка визначає її здатність задовольняти встановлені і передбачені потреби окремої особи або (та) суспільства».

Якісна освіта вважається сьогодні міжнародною спільнотою як одна із необхідних умов успішного розвитку будь-якої країни. Міжнародне співтовариство нині хвилюють питання якісної освіти з проекцією на на-буття молоддю життєвих компетентностей, успішне входження у сучасне суспільство та гендерну рівність [5].

Якісна освіта розглядається як інструмент соціальної і культурної злагоди та економічного зростання на шляху до розбудови більш конкурентоспроможної та динамічної спільноти Європейського Союзу. Тому однією з цілей ЄС у галузі освіти є підвищення якості освітніх систем країн-членів.

Проблемі якості освіти приділяється значна увага і у Сполучених Штатах Америки, особливо у контексті Закону «No Child Left Behind»(2002 р.), який акцентує увагу на необхідності підвищення якості освіти шляхом розбудови національної системи відповідальності за результати навчання[1, с.45].

Базовим поняттям якості освіти, безумовно, є якість знань. Поняття «якість знань» передбачає співвіднесення видів знань (закони, теорії, прикладні, методологічні, оцінювальні знання) з елементами змісту освіти і тим самим з рівнями засвоєння. Якість знань має такі характеристики: повноту – кількість програмних знань про об'єкт вивчення; глибину – сукупність осмислених студентами зв'язків і відношень між знаннями; систематичність – осмислення складу певної сукупності знань у їхніх ієрархічних і послідовних зв'язках; системність – осмислення студентом місця знання в структурі наукової теорії; оперативність – вміння користуватися знаннями в однотипних ситуаціях; гнучкість – вміння самостійно знаходити варіативні способи застосування знань у змінених умовах; конкретність – вміння розкласти знання на елементи; узагальненість – уміння подати конкретне знання в узагальненій формі.

Поняття якості освіти є достатньо широким, оскільки охоплює якість навчання, виховання та розвитку особистості як результат освітньої діяльності[1, с.46].

На жаль, на сьогодні відсутня зрозуміла педагогічна інтерпретація якості освіти, не розроблені механізми відстеження реалізації цього державного замовлення. Поняття «якість освіти» не має чіткого визначення; представники багатьох наук виділяють в змісті цього питання ознаки, специфічні для своєї галузі знань, що ускладнює вироблення загальних підходів до його визначення і його сутності, і адекватних критеріїв оцінювання.

Приміром, на думку С.Є. Шишова та В.О. Кальней, якість освіти це педагогічна категорія, що характеризує ступінь досягнення поставлених в освіті цілей та завдань, якість освіти визначається сукупністю показників, що характеризують різні аспекти навчальної діяльності освітнього закладу: зміст освіти, форми і методи навчання, матеріально-технічну базу, кадровий склад тощо, які забезпечують розвиток компетенцій молоді, що навчається» [6, с.71].

Г.М. Петровський зазначає, що в статистичному плані якість освіти – це ступінь відповідності конкретного освітнього результату ідеальній моделі результату діяльності освітньої системи, побудованої із урахуванням суспільних та державних вимог цих результатів [7, с. 256]. Певна група дослідників поділяють думку про те, що якість освіти можна тлумачити як ступінь задоволення учасників освітнього процесу, наданими навчальним закладом освітніми послугами або ступінь досягнення поставлених освітніх цілей і завдань. Поняття якості освіти 'включають і якість підготовки кадрів, і якість фінансових умов, якість технологій та якість концептуального курсу управління, тобто все те, що впливає на якість «продукції» вищої школи, а «продукцією» вишу є випускник, який має освіту кращої чи гіршої якості.

Моніторинг якості освіти передбачає оцінювання таких основних складових, як:

а)ресурси, що вкладаються в освіту (стан вузівських будівель, вузівське обладнання, забезпечення навчальними матеріалами, кількість викладачів, співвідношення «студент – викладач», витрати на освіту);

б)освітній процес (навантаження викладачів, розподіл годин по предметах або предметних лініях, структурування змісту освіти та навчальних програм);

в)результати, що їх продукує освітня система (досягнення студентів з ключових дисциплін, кількість студентів, які склали випускні іспити, професійний успіх тощо).

У зв'язку з розробкою національної системи якості освіти і введенням державних стандартів стає актуальною проблема створення системи моніторингу в закладах освіти.

Моніторингова модель в системі управління освітою складається з чотирьох підсистем, які відображають різні види та сторони діяльності закладів освіти. У кожній з них передбачається комплекс моніторингових досліджень. У *першій педагогічній підсистемі* проводиться моніторинг різних видів діяльності студентів: аналіз відвідування навчальних занять; рівень навчальних досягнень; тематична атестація; навчальні практики; працевлаштування випускників.

Друга підсистема – науково-методична – передбачає моніторинг: методичної та експериментальної роботи; кадрового складу викладачів; науково-методичного забезпечення навчального процесу; навчально-методичного забезпечення викладання базових дисциплін та варіативних курсів; рівня викладання базових дисциплін; виконання навчального плану та навчальних програм.

Моніторинг *третьої соціальної підсистеми* включає оцінку діяльності закладів освіти з соціальних питань: охорона здоров'я студентів та викладачів; дотримання в навчальних лабораторіях правил техніки безпеки.

У *четвертій, економічній, підсистемі оцінюється* матеріально-технічне забезпечення навчальних лабораторій.

Ми згодні з думкою дослідниці, що функції моніторингу якості освіти виглядають просто, але реалізувати його досить складно. За умови правильного застосування він може допомогти досягнути бажаних результатів. Але існує висока ймовірність його хибної реалізації. Наведемо кілька реальних шляхів, які, на наш погляд, дозволять уникнути помилок [8, с. 28].

По-перше, існує ризик використання моніторингу для інструментального контролю. Посадові особи можуть скористатися інформацією для того, щоб узаконити свою владу над вишами та викладачами, що не є умовою проведення моніторингу. Головна мета отриманої інформації – постійно провадити поінформоване, а також критичне обговорення про засоби та цілі освіти [9].

По-друге, системи моніторингу зазвичай розвиваються через процес пошуку компромісу, тобто влада ґрунтується на низці спільних поглядів. Водночас моніторинг передбачає встановлення цілей та стандартів, тому виникає потреба розмежування головних і другорядних питань. Окреслені цілі та стандарти зосереджуються на вимірюванні конкретних результатів (часто це показники досягнень студентів), а інші цілі та завдання вищу можуть залишитися неоціненими. Виникає запитання: які саме результати вимірювати. З прагматичних міркувань схилиємося до обмеження системи моніторингу такими даними, до яких можна отримати доступ чи зібрати їх невеликим коштом. Безперечно, якби система моніторингу базувалась тільки на даних стандартизованих тестувань із кількох основних предметів, ми б недалеко зайшли у розумінні цілісної картини. ВНЗ намагаються закріпити якісь цінності, прагнуть одержати додаткові результати, які не так просто виміряти. Тому постає проблема збалансованого поняття результатів освіти. Потрібно також запровадити сприятливу науково-дослідницьку політику, яка б підтримувала систему моніторингу [10].

По-третьє, постає проблема оперативного структурування інформації, яке можливе лише за умови впровадження інформаційних технологій, які дозволяють охопити всі види показників, мінімізувати проблему браку інформації та обробляти її впродовж навчального року, що сприятиме своєчасному коригуванню виявлених недоліків у даній системі. Саме інформатизація управління забезпечить якісно новий рівень інформаційної підтримки всіх учасників освітнього процесу, виключить стихійність і невизначеність у використанні інформації та гарантує оперативне надходження інформації того виду і форми (оптимальної за обсягом і змістом), яка в даний час необхідна керівникові [11, с.6].

Таким чином, для підвищення якості освіти необхідна цілеспрямована робота щодо вдосконалення як внутрішніх, так і зовнішніх компонентів.

Внутрішні та зовнішні аспекти оцінювання якості освіти виокремлює у своїх дослідженнях також Кристофер Болл. На його думку, ці два виміри необхідні у зв'язку з тим,

що оцінка якості освіти має як утилітарний вимір, так і вимір, пов'язаний з розвитком інтелекту, компетентності і творчого потенціалу студента [12, с. 27].

Аналіз сучасної літератури свідчить, що найбільш поширеною є думка про те, що якість освіти – це відповідність певній нормі, стандарту. Іншими словами, якість визначає корисність, цінність об'єктів, їх здатність задовольнити певні потреби або реалізувати певні цілі, норми, тобто виражає адекватність вимогам, потребам, нормам. Але разом з тим поняття норми не є абсолютним, незмінним, фіксованим. Ці норми зазнають постійних змін, набувають нових меж, якостей тощо. Отже, категорія «якість освіти» переглядається, змінюється залежно від умов, вимог суспільства та часу.

Узагальнюючи різні означення категорії, ми пропонуємо якість освіти тлумачити як певну сукупність властивостей та характеристик освітнього процесу, що надають йому здатність формувати такий рівень професійної компетентності, який задовольнить потреби громадян, підприємств і організацій, суспільства і держави в цілому. У широкому розумінні зміст термін «якість освіти» можна розуміти як певну збалансовану відповідність освіти (як результату, як процесу і як освітньої системи) численним потребам, цілям, умовам і стандартам. У вузькому ж – це якість освітньої підготовки студентів [1, с.51].

Якість освіти – надто складне і багатогранне поняття.

Компоненти структури якості освіти:

- якість навчального процесу як результату педагогічної діяльності;
- якість навчально-методичного забезпечення (освітніх програм та навчальної літератури, підручників і посібників);
- якість професійної підготовки і кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних кадрів;
- якість ресурсного забезпечення та навчального середовища, в якому відбувається освітній процес (правового, фінансового, кадрового, науково-методичного, матеріально-технічного);
- якість особистісних рис і здібностей студентів;
- якість та ефективність державно-громадського управління освіти;
- якість проведення, інтерпретації результатів моніторингових досліджень у системі освіти.

Нерідко терміни «моніторинг» і «оцінювання» ототожнюють. Однак ці поняття не є синонімами. І. С. Булах, автор загальноприйнятого визначення поняття оцінювання освіти, вважає, що це систематичне збирання і тлумачення фактів, за якими йде наступний етап судження про їхню цінність і відповідне планування подальших дій [4, с.78]. Отже, оцінювання дає змогу формувати судження про цінність на основі фактів, отриманих через вимірювання ознак, рис, явищ, а результати пов'язують з якоюсь метою чи цінностями, встановленими для навчальної діяльності.

Н. С. Буркіна, Т. О. Лукіна вказують також на спорідненість понять «моніторинг» і «оцінювання» через призму порівняльних спостережень. Автори додають, що для переходу від екстенсивного зростання освіти до якісної системи навчання велике значення мають оцінювальні і порівняльні спостереження. Дослідники стверджують, і ми з ними погоджуємось, що порівняльні моніторингові дослідження збагачують експериментальний досвід, що є необхідним для вдосконалення системи оцінювання успішності, виявляють чинники, які впливають на розвиток особистості. Вони підвищують ймовірність розповсюдження нових ідей, вдосконалення всієї системи освіти, розширюють дослідницький потенціал країни [13, с. 2]. Автори ототожнюють поняття «моніторинг», «оцінювання», «спостереження» і «дослідження».

Щодо понять «моніторинг» і «оцінювання» нами зроблено висновок, що процес оцінювання є одним зі складових моніторингу в педагогічному процесі. '

Ми вважаємо, що моніторинг і оцінювання – це споріднені речі, проте між ними існує суттєва відмінність. *Моніторинг* передбачає систематичне збирання фактів про контекст, вхідні ресурси, процеси і результати в системі освіти. *Оцінювання* передбачає застосування

зібраних даних для того, щоб сформувати оціночне судження про ситуацію. Оцінювання якості освіти як інструмент державного управління освітою має здійснюватися з метою:

- удосконалення педагогічних засобів;
- визначення результативності навчання та виховання студентів;
- порівняння навчальних закладів, встановлення рейтингу;
- визначення ефективності використання коштів;
- планування та прогнозування розвитку освітньої галузі;
- формування освітньої політики;
- визначення престижності та конкурентоспроможності національної системи освіти.

Отже, моніторинг якості освіти є ефективним засобом отримання інформації про функціонування освітньої системи та її компонентів.

У той же час Україна, розбудовуючи власну систему моніторингу якості освіти, має під час використання міжнародного досвіду враховувати наявні традиції та існуючий досвід. Акцент у цьому контексті повинен бути зроблений на складову результатів, що їх продукує освітня система, що відповідатиме новітнім світовим тенденціям розвитку моніторингових процедур. Це стане запорукою успішного запровадження національної системи.

Наведені вище тлумачення поняття «якість освіти», незважаючи на відмінності в їх змісті, мають спільну, на наш погляд, ідею, основоположну ознаку, а саме більшою чи меншою мірою концептуально охоплюють такі сфери:

- якість людини; якість освіти;
- якість освітніх технологій.

Кожна з цих складових має, у свою чергу, складну структуру. На думку О. Субетто, автора концепції синтетичної кваліметрії (науки про вимірювання якості об'єкта), якість людини – не просто складна категорія. Вона є ключовою для розуміння категорії і проблеми якості освіти, побудови інструментарію діагностики якості і кваліметричного моніторингу в освітніх системах на базі методології синтетичної кваліметрії.

У кваліметрії людини та освіти діє принцип: кваліметрія людини становить «ядро» кваліметрії освіти. Кваліметрія людини в освіті має такі напрями:

- кваліметрія студента як особистості;
- кваліметрія знань студента;
- кваліметрія діяльності особистості студента;
- кваліметрія культури особистості студента;
- кваліметрія освітньої підготовки;
- кваліметрія професійної підготовки [12, с. 29].

Якість освіти визначається на основі державних стандартів освіти та оцінки громадськістю освітніх послуг.

У такому разі управління якістю – процес приведення системи до деякого стандарту – процес здійснення всіх функцій управління для досягнення заданих показників. Тому особливого значення набуває управління якістю освіти, якістю діяльності освітнього закладу.

Відповідно до положень Національної доктрини розвитку освіти необхідно переосмислити підходи до управління якістю освіти. Основою стає система моніторингу ефективності управлінських рішень та її вплив на якість освітніх послуг на всіх рівнях.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Приходько В.М. Моніторинг якості освіти і виховної діяльності навчального закладу. Навчально-методичний посібник для вчителя. – Х.: Вид. група «Основа»: «Тріада+», 2007. – 144 с. – (Серія «Адміністратору школи»).
2. Національна доктрина розвитку освіти // Нормативно-правове забезпечення освіти. У 4 ч.– Х.: Вид. гр. «Основи», 2004. – Ч. 1. – С.5-24.
3. Гершунский Б.С. Философия образования. – М.: Московский психолого-социальный институт, 1998. – 432 с.

4. Булах І. Є. Поняття якості в освіті // Система моніторингу та оцінювання якості освіти / Під ред. І. Є. Булах. Науково-методичне видання / Програма розвитку Організації об'єднаних націй, UNDP/ПРООН.- Київ, 2002. – 139 с.

5. Конкретні майбутні цілі освітніх систем. Звіт Європейської комісії 31 січня 2001 р. ~ <http://europa.eu.int>.

6. Шишов С. Е., Кальней В. А. Школа: мониторинг качества образования.– М.: Российское пед. общ-во, 2000.– 320 с.

7. Педагогические и образовательные технологии современной школы / Г.Н. Петровский.- Мн: НПО, 2003.- 360 с.

8. Байназарова О. Система моніторингу якості освіти на регіональному рівні // Моніторингові дослідження як інформаційна база в системі управління якістю освіти: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції 29–30 березня 2005 року– Луцьк: Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти, 2005.–С. 26-29.

9. Моніторинг стандартів освіти /За ред. І.Т. Альберта Тайджмана, Невіла Послтвейта.– Львів: Літопис, 2003. – 328 с.

10. Bryk A. & Hermanson K. Education indicator systems: observations on their structure, interpretation and use. In A. C. Tuijnman & N. Bottani (Eds.), Making education count: Developing and using international indicators.Paris: Paris: OECD, Center for Educational Research and Innovation, 2001.- p. 170.

11. Забродська Л.М. Інформатизація закладу освіти: управлінський аспект.– Х.: «Основа», 2003.– 240 с.

12. Лукіна Т.О. Моніторинг якості освіти: теорія і практика.– К.: «Шкільний світ». Вид. Л. Галичина, 2006. – 128 с.

13. Буркіна Н.С, Лукіна Т.О. Модель моніторингу підготовки учнів // Шкільний світ.- 2001.- № 9 (89). – С. 2-8.

REFERENCES:

1. Pryhod'ko V.M. Monitoryng jakosti osvity i vyhovnoi' dijal'nosti navchal'nogo zakladu. Navchal'no-metodychnyj posibnyk dlja vchytelja. – Х.: Vyd. grupa «Osnova»: «Triada+», 2007. – 144 s. – (Serija «Administratoru shkoly»).

2. Nacional'na doktryna rozvytku osvity // Normatyvno-pravove zabezpechennja osvity. U 4 ch.– Х.: Vyd. gr. «Osnovy», 2004. – Ch. 1. – S.5-24.

3. Gershunskij B.S. Filosofija obrazovaniya. – М.: Moskovskij psihologo-social'n'ij institut, 1998. – 432 s

4. Bulah I. Je. Ponjattja jakosti v osviti // Systema monitoryngu ta ocinjuvannja jakosti osvity / Pid red. I. Je. Bulah. Naukovo-metodychne vydannja / Programa rozvytku Organizacii' ob'jednanyh nacij, UNDP/PPOOH.- Kyi'v, 2002. – 139 s.

5. Konkretni majbutni cili osvitnih system. Zvit Jevropejs'koi' komisii' 31 sichnja 2001 r. ~ <http://europa.eu.int>.

6. Shishov S.E., Kal'nej V. A. Shkola: monitoring kachestva obrazovaniya.– М.: Rossijskoe ped. obshh-vo, 2000.– 320 s.

7. Pedagogicheskie i obrazovatel'nye tehnologii sovremennoj shkoly / G.N. Petrovskij.- Мн: NPO, 2003.- 360 s.

8. Bajnazarova O. Systema monitoryngu jakosti osvity na regional'nomu rivni // Monitoryngovi doslidzhennja jak informacijna baza v systemi upravlinnja jakistju osvity: Materialy Vseukrai'ns'koi' naukovo-praktychnoi' konferencii' 29–30 bereznja 2005 roku– Luc'k: Volyns'kyj instytut pisljadyplomnoi'. pedagogichnoi' osvity, 2005.–S. 26-29.

9. Monitoryng standartiv osvity /За ред. І.Т. Ал'берта Тайдзхмана, Невіла Послтвейта.– Л'viv: Litopys, 2003. – 328 s.

10. Bryk A. & Hermanson K. Education indicator systems: observations on their structure, interpretation and use. In A. C. Tuijnman & N. Bottani (Eds.), Making education count: Developing and using international indicators.Paris: Paris: OECD, Center for Educational Research and Innovation, 2001.- p. 170.

11. Zabrods'ka L.M. Informatyzacija zakladu osvity: upravlins'kyj aspekt. – Х.: «Osnova», 2003. – 240 s.

12. Lukina T.O. Monitoryng jakosti osvity: teorija i praktyka.– К.: «Shkil'nyj svit». Vyd. L. Galicyna, 2006. – 128 s.

13. Burkina N.S, Lukina T.O. Model' monitoryngu pidgotovky uchniv //Shkil'nyj svit. – 2001. – № 9 (89). – S. 2-8.

Рецензент: д.пед.н., проф. Маслов В.С., Національна академія оборони України

к.пед.н., проф. Безносюк А.А.

МОНИТОРИНГ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ

Современные экономические и общественные отношения требуют поиска новых путей решения проблемы объективного оценивания качества образования, предоставления теоретического обоснования показателям, критериям качества и методам, которые при этом применяются. Именно это повлекло крайней необходимости развития и совершенствования системы оценки качества образования и создание национальной системы мониторинга качества образования. Ключевая роль в системе образования принадлежит преподавателю. Именно из-за деятельности педагога реализуется государственная политика, направленная на укрепление интеллектуального и духовного потенциала нации, развитие отечественной науки и техники, сохранения и приумножения культурного наследия. В таком случае управление качеством - процесс приведения системы к некоторому стандарту - процесс осуществления всех функций управления для достижения заданных показателей. Поэтому особое значение приобретает управление качеством образования, качеством деятельности образовательного учреждения.

Ключевые слова: образование, студент, мониторинг, оценка, качество.

Ph.D. Beznosyuk A.A.

EDUCATION QUALITY MONITORING

Modern economic and social relations need to find new ways of solving the problem of objective evaluation of the quality of education, providing theoretical justification indicators, quality criteria and methods thus apply. That is what caused the urgent need for the development and improvement of education quality evaluation and establishment of a national system for monitoring the quality of education. A key role in the system of education belongs to the teacher. Through teacher activities implemented state policy aimed at strengthening the intellectual and spiritual potential of the nation, the development of national science and technology, conservation and enhancement of cultural heritage. In this case, quality management - the process of bringing the system to a certain standard - the implementation of management functions to achieve the set targets. Therefore, special importance is education quality management, quality of educational institutions.

Key words: education, student, monitoring, evaluation, quality.